

Національний
банк України

Результати опитування керівників
підприємств м. Києва і Київської
області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств м. Києва і Київської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств м. Києва і Київської області у II кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, недостатній попит, брак кваліфікованих працівників, респонденти очікують обсяги виробництва товарів і послуг в Україні на поточному рівні та **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується нижча інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств регіону очікують:

- **обсяг виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 12.9%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 0.3%. Найоптимістичніші очікування в підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – 19.4%), найнижчі – у респондентів будівництва («мінус» 22.2%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 60.4% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 43.2%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікує 87.8% респондентів (у попередньому кварталі – 84.1%), у цілому по Україні – 84.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 3.4% (у I кварталі 2024 року – 6.3%) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 0.2%. Найвищі очікування в респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 33.3%). Водночас очікування підприємств енерго- та водопостачання найпесимістичніші («мінус» 12.5%);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 14.9% та 6.7% відповідно (у попередньому кварталі – 14.0% та 11.4% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 9.7% відповідно (у попередньому кварталі – 12.4%). Респонденти також очікують зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей «мінус» 1.1% (у I кварталі 2024 року – 2.6%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 3.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 0.5%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 10.7%. Найоптимістичніші очікування в респондентів підприємств сільського господарства (баланс відповідей – 16.7%), найпесимістичніші – у респондентів підприємств енерго- та водопостачання («мінус» 25.0%);
- **зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 87.4% та 68.3% відповідно (у попередньому кварталі – 87.3% та 70.1% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів підприємств торгівлі (баланс відповідей – 83.6%). За оцінками респондентів, найбільше на подорожчання товарів / послуг власного виробництва впливатимуть курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється), вартість трудових ресурсів та ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та уповільнення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 58.7% та 56.5% відповідно (у попередньому кварталі – 59.7% та 66.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, недостатній попит та брак кваліфікованих працівників (графік 5).

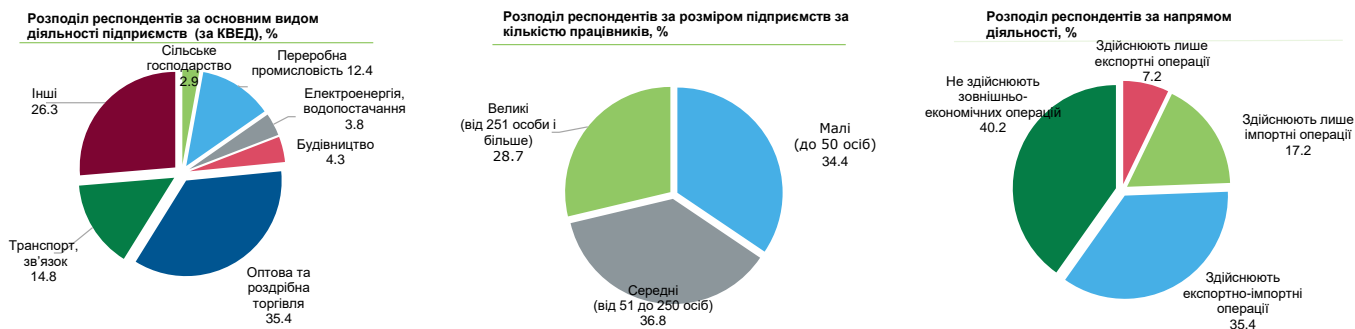
Підприємства **посилили свої очікування щодо потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 9). Респонденти, які планують брати кредити (31.6% опитаних), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом залишаються жорсткими (графік 10). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 11).

95.7% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

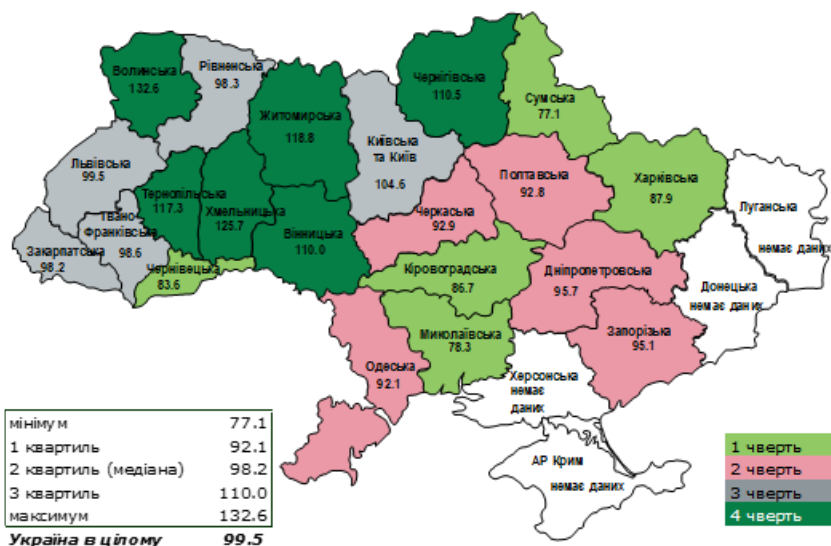
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 10.0% (у I кварталі 2024 року – 14.0%). Найвищі оцінки в респондентів підприємств переробної промисловості – 26.9%. У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств поганий – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 2.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.8%);
- **підприємства спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 11.7% (у I кварталі 2024 року – 17.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 27 травня 2024 року;
- опитано всього 209 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, енерго- та водопостачання, будівництво, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

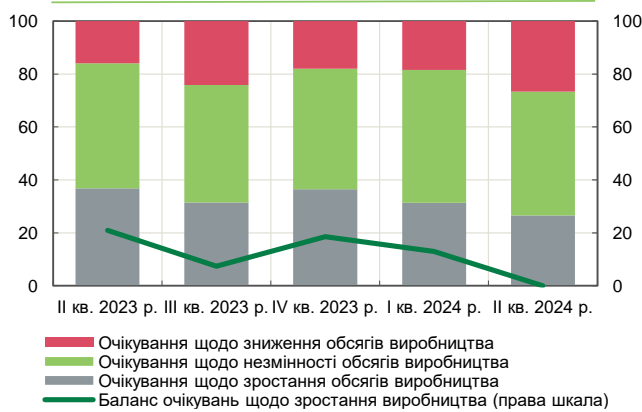
Таблиця. Очікування підприємств м. Києва і Київської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	21.7	7.6	14.8	6.3	3.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	21.3	20.2	21.8	14.0	14.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-3.2	-1.6	1.6	2.6	-1.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	6.6	8.9	13.9	12.4	9.7
кількості працівників	3.5	0.0	4.5	-0.5	-3.9

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

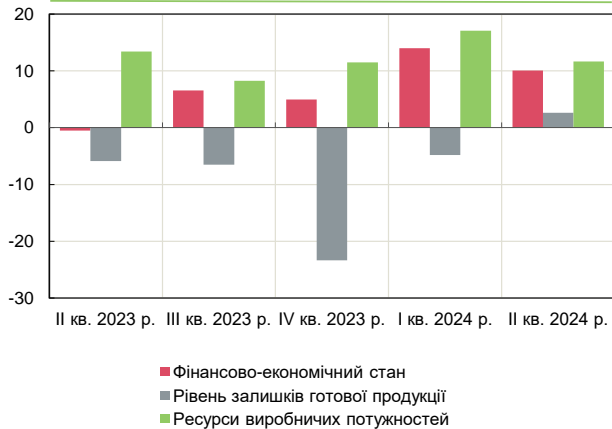
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

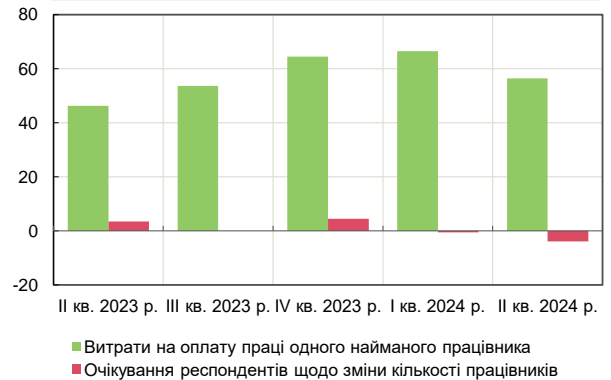
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

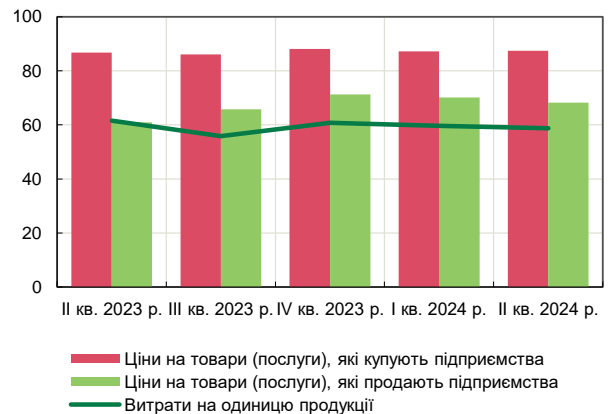
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

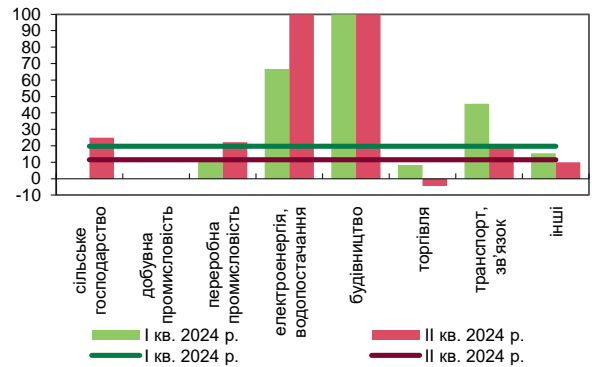
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

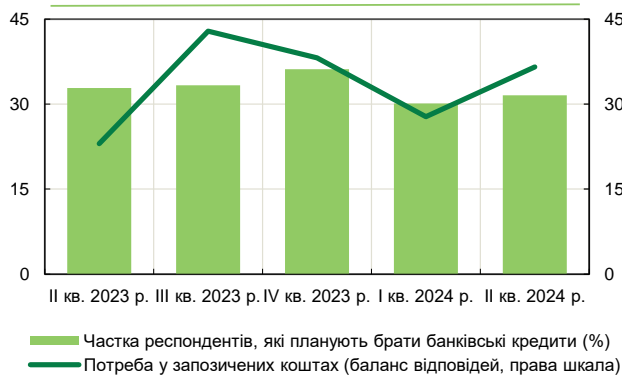
Графік 8

Динаміка очікувань обсягів іноземних інвестицій у наступні 12 місяців підприємствами, які їх залучають, за видами економічної діяльності, баланс відповідей

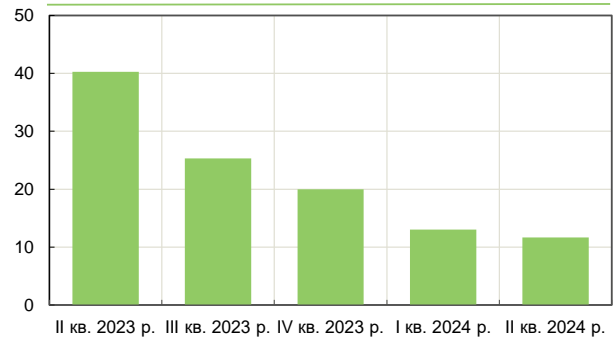
Графік 9

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 10

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 11

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

